

La gestió de les emocions en la relació clínica

Màrius Morlans Molina

Comissió de Deontologia COMB

Hospital Universitari Vall d'Hebron

V setmana de malalties neuromusculars

ASEM Catalunya, 6 de juny de 2012

Índex

- Introducció
- Actituds professionals
- El dol per la pèrdua funcional
- El repte: saber estar, saber escoltar
- Els valors professionals
- El futur: la formació
- Conclusió

Introducció

- Manca d'una formació específica en gestió d'emocions en els estudis de medicina i en el MIR
- L'assignatura *Bioètica i Comunicació* que aborda els principis ètics, els valors i les actituds professionals s'ha inclòs fa poc en el programa de la carrera de Medicina
- La resposta dels professionals, fins ara, és individual

Actituds professionals

Amb voluntat pedagògica i demanat disculpes per la simplificació, segons la resposta individual davant de la gestió de les emocions que desperta la malaltia, els professionals es poden classificar en tres grups:

- 1) No se'n adonen ni ho valoren: inconscients
- 2) Se'n adonen però els hi fa por: porucs
- 3) Se'n adonen, no saben i volen aprendre: compromesos

Inconscients

- No s'adonen de la importància de respectar els valors personals del pacient
- Pensen que l'essència de la professió és el domini de la tècnica i l'efectivitat
- Vetllen pels resultats des del punt de vista corporal i es sorprenden quan el pacient no està satisfet amb aquest resultat
- Incomprensió i possibilitats de *cremar-se*

Porucs

- Són conscients del paper de les emocions en la relació clínica
- Però no estan preparats per encara-les
- És refugien en l'expertesa i el saber
- Diuen que el bon professional no s'ha de deixar influir per les emocions
- Incomprensió i queixes de tracte

Compromesos

- Veuen i senten la necessitat, però ningú els ha preparat
- Aprenen vivint i no defugin les situacions crítiques
- S'adonen de l'agraïment de familiars quan el malalt ha estat ben atès encara que hagi mort
- Es convencen poc a poc de la importància de respectar els valors del malalt

La pèrdua funcional

- La gestió de les emocions comença per la comunicació d'una mala notícia: un diagnòstic que comporta un pronòstic
- El que per el metge és un nom, una malaltia, per el malalt pot ser una pèrdua funcional o una amenaça de mort
- Cal ajudar a elaborar el dol per la pèrdua funcional, fent costat al malalt

Saber estar, saber escoltar

- Hi ha una pèrdua que no té remei, la mort
- La dificultat en atendre pacients amb mal pronòstic és la por a la pròpia mort
- No es pot ajudar al malalt al final de la vida si no s'ha pensat i acceptat la pròpia mort
- Qui accepta la seva vulnerabilitat i finitud comença ha estar preparat per atendre qui pateix
- Només qui sap estar i sap escoltar pot ajudar

M. Morlans. Fer costat al malalt. COMB- Columna

Els valors professionals

Els valors per atendre bé a malalts amb malalties que causen discapacitat o amb mal pronòstic vital són:

La compassió

El coratge

El compromís

M.A. Broggi. Per una mort apropiada. Ed. 62

La compassió (1)

- És l'actitud de compartir el sofriment de l'altre, de sentir amb l'altre
- No és el mateix que l'empatia o la comprensió de les emocions de l'altre per un procés d'identificació
- Ni és la pietat o sentiment de dolor que suscita la desgràcia dels altres

La compassió (2)

- La compassió és el que ens mou a actuar, a ajudar al malalt, inclús en el cas de la intervenció tècnica més sofisticada
- És més que un sentiment ja que motiva la voluntat a actuar
- Hannah Arendt diu que *la manca d'emotivitat no augmenta la racionalitat ni la reforça mai*

El coratge

- Ajuda a superar la por que hi ha quan ens apropem a algú que pateix
- Por a que ens parli del seu dolor, a no saber que fer
- Neix de la compassió i ajuda a mantenir-la
- Sense el coratge, la compassió quedaria en intenció
- També ens mou a actuar

El compromís

- L'actitud de seguir actuant d'acord amb els valors i necessitats del malalt
- Evitant substituir la seva voluntat encara que sigui amb la millor de les intencions
- Alimenta i estimula la compassió i el coratge durant tota la relació clínica

El futur: la formació

- Cal saber transmetre els valors i entrenar les actituds dels estudiants de medicina i els MIR
- Ajudar-los a identificar la por a la pròpia mort com l'obstacle principal per atendre els malats amb mal pronòstic funcional o vital
- Ensenyar els valors professionals: compassió, coratge i compromís
- Entrenar les actituds que sustenten els valors

Conclusió

- L'atenció a les persones malaltes amb discapacitat o mal pronòstic vital pot beneficiar-se de la formació dels estudiants i MIR basada en identificar la por a la pròpia mort com l'obstacle principal per atendre'ls
- Els ensenyants han d'exercir i encomanar la compassió, el coratge i el compromís com els valors professionals que poden ajudar a superar la por i atendre millor a aquestes persones